

Дәнді, майлы және мал азықтық дақылдар бағыты бойынша
«Тәлімі жерлерде күздік бидай дақылын қор үнемдеуші технологиямен өсіру
тәсілдері» тақырыбында

ӨТКІЗІЛГЕН КЕҢЕС ТУРАЛЫ ЕСЕП

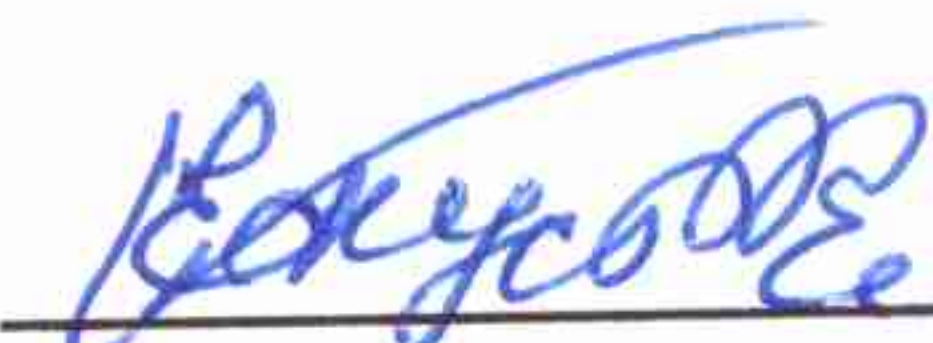
Өткізу күні:

«23» қазан 2023 жыл

Кеңесті өткізген орны:

Алматы облысы, Қарасай ауданы, Алмалыбақ ауылы, Ерлепесов көшесі 1

Эксперт:

(қолы)

Жусупбеков Е.К.

Басқарма Төрағасы

КЕАҚ «ҚазЕжӨШҒЗИ» ЖШС

қолы, М.П.

Бастаубева Ш.О.

«Каусар» ШҚ Жамбыл облысы, Қордай ауданы, Кенен ауылында орналасқан. Шаруа қожалық жалпы алғанда ылғалмен қамтамасыз етілген тәлімі аймақта орналасқан, жалпы жер көлемі 300 гектар көлемін құрайды. Оның ішінде 20 гектар көпжылдық шөп, 15 гектар жаздық бидай, 20 гектар мақсары және 30 гектар жаздық арпа дақылдары егілген. Шаруа қожалығының техникалық қамтамасыз етілуі: 1-дана КПП-250 сыдыра жыртқыш, 2 -дана соқа, 1-дана КРН-4,6 культиваторы, 2- дана СЗС-3,6 тұқым сепкіші бар.

Шаруа қожалығында қазіргі таңда барлық жер өңдеу жұмыстарының 30 пайызы қор үнемдеуші технологиямен жүргізілуде. Оның ішінде қазіргі таңда күзді бидай дақылын өсіру бойынша 20 гектар жер қор үнемдеуші технологиямен жүргізілген. Жалпы 2022 жылы күздік бидай дақылының өнімділігі шаруа қожалығы бойынша гектарынан 18,0 центнерден өнім алынды. Ал биылғы жылы мақсары өнімділігі гектарынан 15,0 центнерден алынып 2022 жылмен салыстырғанда 3,0 центнерге төмен болды оның себебі ауа райының құрғақ боылуына байланысты болды.

Шаруа қожалығында негізгі күрделі мәселе агрономның жоқтығына байланысы агротехникалық жұмыстарды жүргізуде, дақылдарды себу уақытында, тыңайтқыштарды уақытымен беру кезінде, дақылдардың өсіп даму кезінде уақытымен арамшөптермен күресу кезінде кейбір агротехникалық жұмыстар кешіктіріліп қиыншылықтар туындап тұрады.

1 сурет – Институт базасында «Каусар» ШҚ басшысы Ж.Н Пишенбаевқа кеңес беру кезеңі

Тәлімі жерлердегі күздік бидай дақылын қор үнемдеуші технологиямен өсіру тәсілдері енгізу алдында егістіктерді тегістеуден және бір және көпжылдық арамшөптерден тазартудан басталуы керек. Рельеф бойынша тураланған танаптарды пайдаланылатын агрегаттардың өнімділігі едәуір артады және жұмыс сапасы жақсарады. Жалпы күздік бидайды себер алдында тұқымды ауру, зиянкестерге қарсы препараттармен дәрілеу міндетті болып табылады. Болашақта күздік бидай дақылынан жақсы, сапалы тұқым алу үшін тұқымды дәрілеп себу дақылдың өсіп дамуында айтарлықтай өз тиімділігін көрсетеді.

Бұл аймақта күздік бидай негізінен күзде қыркүйек айының 2-ші онкүндігінде егіледі, өсімдіктің қатар аралығы 15 см, күздік бидайдан жоғары өнім алу үшін минералды фосфор тыңайтқыштарын тұқымды сепкенде бірге енгізу ұсынылды, ал азот тыңайтқыштарымен үстеп қоректендіру жұмыстары күздік бидай дақылының түптену кезеңінде беру қажет екені айтылды. Сонымен қатар шаруа қожалық басшысымен қор үнемдеу технологиясы бойынша жақсы пікір талас болды. Күздік бидайдың алғы егістері жайында көптеген сұрақтар болып жауап айтылды, қор үнемдеші технологияның тех картасы есептеліп көрсетілді, дәстүрлі технологиямен салыстырғанда қор үнемдеуші технологияның басымдылықтары жайлы толық мағұлмат бееріліп болашақта шаруа қожалығы қор үнемдеуші технологиямен жұмыс істеуге ниеті бар екенін көрсетті. Жалпы қорыта келгенде болашақта күздік бидай дақылы болсын және басқада ауыл шаруашылық дақылдары болсын, қор үнемдеуші технологиямен жұмыс істеу мәселелері біріккен түрде іске асырылып, қарқынды жұмыстар атқарылатын болды.

Шаруа қожалығына берілген ұсыныстар:

- Күзде күздік бидайды себер алдында тұқымды аурулар мен зиянкестерге қарсы Сертикор 1 л/т пратравителімен дәріленеді;
- Жалпы бұл аймаққа негізінен ұсынылып отырған сорттар (Стекловидная 24, Богарная 56) сорттарын субуге болатыны айтылып ұсыныс берілді, жалпы себу нормасы 180-200 кг/га;
- Тұқымды себер алдында қор үнемдеуші технологияларды қолдану кезінде, жерді жақсылап өңдеп, тегістеп, содан кейін тұқымды себу жұмыстарын жүргізу қажет;
- Минералды тыңайтқыштарды беру кезінде фосфор тыңайтқыштарын күзде сүдігерді өңдеу алдында 150 кг/га беру керек, ал азот тыңайтқышын дақылдың түптену кезеңінде 120 кг/га енгізу керектігі ұсынылды;
- Күздік бидайдың түптену кезеңінде ерте көктемде арамшөптерге қарсы гербицидпен өңдеу қажет;
- Күздік бидай өнімділігі тікелей комбайнмен жиналады.

Сондықтанда ауыл шаруашылығы дақылдарынан сапалы әрі жоғары өнім алу үшін ауылшаруашылық дақылдарын себу кезінде агротехникалық іс-шараларды уақытылы әрі сапалы жасау қажет.

